

Sporočilo za javnost Luxembourg, 21. junija 2021

Kmetijska poraba EU ni vplivala na večjo podnebno prijaznost kmetijstva

Evropsko računsko sodišče (Sodišče) v svojem posebnem poročilu ugotavlja, da sredstva EU za kmetijstvo, namenjena podnebnim ukrepom, niso prispevala k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov iz kmetijstva. Čeprav je bila več kot četrtina vse kmetijske porabe EU v obdobju 2014–2020 (tj. več kot 100 milijard EUR) namenjena podnebnim spremembam, se emisije toplogrednih plinov iz kmetijstva od leta 2010 niso zmanjšale. Razlog za to je, da ima večina ukrepov, ki se podpirajo s skupno kmetijsko politiko (SKP), majhen potencial za blažitev podnebnih sprememb, v okviru SKP pa se ne spodbuja uporaba uspešnih podnebnju prijaznih praks.

„EU ima pri blaženju podnebnih sprememb v kmetijskem sektorju bistveno vlogo, saj določa okoljske standarde in sofinancira večino porabe držav članic za kmetijstvo,“ je dejal Viorel Ștefan, član Sodišča, pristojen za poročilo. *„Pričakujemo, da bodo ugotovitve Sodišča koristne v kontekstu cilja EU, da do leta 2050 postane podnebno nevtralna. V novi skupni kmetijski politiki bi bilo treba bolj poudariti zmanjševanje emisij iz kmetijstva, več odgovornosti in transparentnosti pa bi bilo treba nameniti prispevku SKP k blažitvi podnebnih sprememb.“*

S to revizijo so revizorji preučili, ali so se s SKP v obdobju 2014–2020 podpirale prakse za blaženje podnebnih sprememb, s katerimi se lahko zmanjšajo emisije toplogrednih plinov iz treh glavnih virov: živinoreje, kemičnih gnojil in gnoja ter uporabe zemljišč (njivske površine in travinje). Analizirali so tudi, ali se je s SKP uporaba uspešnih praks za blaženje podnebnih sprememb v obdobju 2014–2020 spodbujala bolj kot v obdobju 2007–2013.

Emisije zaradi živinoreje predstavljajo približno polovico emisij iz kmetijstva in se od leta 2010 niso znižale. Te emisije so neposredno povezane z velikostjo čred živine, pri čemer jih govedo povzroči dve tretjini. Ob upoštevanju emisij iz proizvodnje živalske krme (vključno z uvozom) je delež emisij, ki jih je mogoče pripisati živinoreji, še večji. Vendar se s SKP ne poskuša omejiti števila živine niti se z njo ne zagotavljajo spodbude za njeno zmanjšanje. Tržni ukrepi SKP vključujejo promocijo

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila, ki ga je sprejelo Evropsko računsko sodišče. Celo poročilo je na voljo na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

produktov živalskega porekla, katerih poraba se od leta 2014 ni zmanjšala. To prispeva k ohranjanju ravni emisij toplogrednih plinov in ne k njihovem zmanjšanju.

Emisije iz kemičnih gnojil in gnoja, ki predstavljajo skoraj tretjino emisij iz kmetijstva, so se med letoma 2010 in 2018 povečale. S SKP so se podpirale prakse, s katerimi bi se lahko zmanjšala uporaba gnojil, kot so ekološko kmetovanje in zrnate stročnice. Vendar so revizorji ugotovili, da je učinek teh praks na emisije toplogrednih plinov nejasen. Po drugi strani pa so prakse, ki so dokazano uspešnejše, kot je metoda preciznega kmetovanja, s katero je na istem polju mogoče prilagoditi uporabo gnojil potrebam posevka, prejele le malo finančnih sredstev.

S SKP se podpirajo podnebju neprijazne prakse, na primer s plačili kmetom, ki obdelujejo izsušena šotišča, ki pomenijo manj kot 2 % kmetijskih zemljišč v EU, vendar se na njih sprosti 20 % emisij iz kmetijstva v EU-27. Za obnovo teh šotišč bi se lahko uporabila sredstva za razvoj podeželja, vendar se je to redko zgodilo. Podpora v okviru SKP za ukrepe sekvestracije ogljika, kot so pogozdovanje, kmetijsko-gozdarski sistemi in sprememba ornih zemljišč v trajno travinje, se v primerjavi z obdobjem 2007–2013 ni povečala. V zakonodaji Unije trenutno ni predpisana uporablja načela „onesnaževalec plača“ za emisije toplogrednih plinov iz kmetijstva.

Revizorji so ugotovili tudi, da se v primerjavi s prejšnjim obdobjem pravila navzkrižne skladnosti in ukrepi za razvoj podeželja kljub večjim podnebnim ambicijam EU niso dosti spremenili. Čeprav naj bi se s shemo zelene komponente pripomoglo k izboljšanju okoljske učinkovitosti SKP, ta ni delovala kot spodbuda za kmete, da bi sprejeli uspešne podnebju prijazne ukrepe, njen učinek na podnebje pa je bil zanemarljiv.

Splošne informacije

Pri proizvodnji hrane se ustvari 26 % svetovnih emisij toplogrednih plinov, večina teh pa izvira iz kmetijstva, zlasti iz živinoreje.

O skupni kmetijski politiki EU za obdobje 2021–2027, za katero bo namenjenih približno 387 milijard EUR, trenutno potekajo pogajanja na ravni EU. Ko bodo sprejeta nova pravila, jih bodo države članice izvajale na podlagi „strateških načrtov SKP“, ki jih bodo oblikovale na nacionalni ravni, spremljala pa jih bo Evropska komisija. V skladu s trenutno veljavnimi pravili se vsaka država članica sama odloči, ali bo njen kmetijski sektor prispeval k zmanjšanju emisij iz kmetijstva.

Posebno poročilo št. 16/2021 – *Skupna kmetijska politika in podnebje: polovica porabe EU za podnebne ukrepe je namenjena skupni kmetijski politiki, vendar se emisije kmetij ne zmanjšujejo* je na voljo na spletišču Sodišča (eca.europa.eu).

Kontaktne naslovi za medije

Tiskovni urad Sodišča: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – T: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – T: (+352) 691 551 502